

Wijkcollectie

Bospolder Tussendijken

Verhalen uit de wijk

**museum
ROTTERDAM** | VAN
DE
STAD

Nieuwe
Westen

DELFSHA

Tussendijken

Mathenesserweg

ZELFREGIEHUIS

Park 1943

WILLEM BEEKHUIZEN

BOUWKEET

Schiedamseweg

Grote Visserijstraat

Visserij-
plein

ONWIJZE MOEDERS

DIRCK SLABBEKOORN

sse

Hudsonstraat

Dakpark
Vierhavensstraat

Bospolder

Bospolder-
plein

Spanjaardstraat

Water-
geus
plein

Aelbrechtskolk
Voorhaven

Westzeedijk

Schiemond

Wijkcollectie

Bospolder Tussendijken

Verhalen uit de wijk

Inhoud

.....

Inhoud	1
Wijkcollectie en Echt Rotterdams Erfgoed	2
Wijkcollectie en Echt Rotterdams Erfgoed	2
Samenbrengen van Rotterdammers	2
Wat is een Wijkcollectie?	3
Waarom een Wijkcollectie?	3
Hoe maken we een Wijkcollectie?	3
Museum Rotterdam en Veldacademie	3
Verhalencafés	4
Wat is een Verhalencafé?	4
De verhalen in een Verhalencafé	4
Verhalencafé BoTu	4
Oproep	5
Andere wijken	5
De Wijkcollectie: Verhalen en foto's	6
Wijkwandeling	12
Raad Wijkcollectie BoTu	14
Resultaten onderzoek Veldacademie 12 december 2019	16
Colofon	17

Wijkcollectie en Echt Rotterdams Erfgoed

.....

Eind 2019 start Museum Rotterdam een pilot voor de Wijkcollectie in Bospolder Tussendijken, door veel bewoners BoTu genoemd. Deze bundel laat zien wat deze Wijkcollectie inhoudt.

Samen met de bewoners van BoTu verzamelt Museum Rotterdam het erfgoed van nu en de verhalen die daarbij horen. Dat doen we in de vorm van een Wijkcollectie. Dit is geïnspireerd op de werkwijze die we ook gebruiken bij het programma Echt Rotterdams Erfgoed – de actieve collectie van de hele stad. Die actieve collectie toont hoe Rotterdammers van nu samenleven, zich aanpassen aan elkaar en de omgeving, maar ook hoe zij afspraken met elkaar maken die het dagelijks leven regelen en betekenis geven.

Zo bouwen we samen aan een cultuur die belangrijk is om over te dragen aan andere Rotterdammers. Dit is een deel van het erfgoed van de toekomst. De collectie beschrijft alledaagse én hedendaagse initiatieven, mensen of gemeenschappen in de stad.

Samenbrengen van Rotterdammers

Echt Rotterdams Erfgoed laat zien dat cultuur bijdraagt aan de ontwikkeling van de stad. De verhalen over het dagelijks leven van Rotterdammers brengen andere mensen op ideeën, zetten aan tot denken en zijn vaak het startpunt van iets nieuws.

Een mooi voorbeeld hiervan is Johan Muurlink, bekend als de Broodvader, en zijn Stichting Niet Graag Een Lege Maag (Echt Rotterdams Erfgoed #0061). Johan smeert brood voor kinderen van Rotterdamse basisscholen die geen lunchpakket meekrijgen van thuis. Door de aandacht van onder andere het programma Echt Rotterdams Erfgoed, denken meer mensen met hem mee, zodat hij nieuwe stappen kan zetten.

Zo hoort bijvoorbeeld Marja van Katendrecht (Echt Rotterdams Erfgoed #0069) tijdens een Verhalencafé in het museum over zijn initiatief en start tijdens haar radioprogramma een geldinzamelingsactie. Hierdoor heeft Johan nu een passend vervoermiddel.

0028 Kapsalon

Door het samengaan van de vele culturen in Rotterdam ontstaan nieuwe creaties zoals het wereldberoemde gerecht Kapsalon.

Ook in Bospolder Tussendijken is Echt Rotterdams Erfgoed te vinden.

0059 Bouwkeet

De sociale makerspace van Bospolder Tussendijken wil zelf maken weer een belangrijk onderdeel van het leven maken.

Wat is een Wijkcollectie?

Een Wijkcollectie is een verzameling nieuw erfgoed van de wijk met de daarbij horende verhalen, verteld door bewoners van de wijk. Als het verhaal verteld wordt tijdens een Verhalencafé wordt het opgenomen in de Wijkcollectie. De enige criteria die hiervoor gelden zijn:

- het speelt zich af in de wijk
- het gaat over iets dat nu gebeurt
- het draagt bij aan het samenleven in de wijk

Met een speciale Wijkcollectie-onderscheiding wordt de verteller geportretteerd, de foto en het verhaal worden opgenomen in het collectieoverzicht. Hiervan wordt na verloop van tijd een boekje gemaakt. Op de volgende pagina's vind je alvast het begin van de Wijkcollectie Bospolder Tussendijken.

Waarom een Wijkcollectie?

De collectie Echt Rotterdams Erfgoed gaat over de hele stad en het brengt mensen uit de hele stad bij elkaar. Deze stadscollectie draagt niet altijd bij aan het leven in de wijken. Wat belangrijk is voor de stad, is namelijk niet automatisch ook belangrijk voor een wijk, en andersom. Daarom willen we collecties samenstellen die over de wijken in Rotterdam gaat; de Wijkcollecties.

Hoe maken we een Wijkcollectie?

We gaan op zoek naar mensen die mee willen denken over een Wijkcollectie in hun wijk; zo ontstaat een Raad Wijkcollectie (zie pagina 14). Iedereen die dat wil, kan meedoen. Samen met deze Raad verzamelen we verhalen over mensen en activiteiten die op dit moment belangrijk zijn voor de wijk. Vervolgens stellen we uit deze verhalen een Verhalencafé samen (zie pagina 4). Iedereen die zich wil inzetten voor de wijk kan op deze manier verbonden raken aan dit nieuwe erfgoed van de wijk. Alle onderwerpen, mensen en gemeenschappen die tijdens de Verhalencafés aan bod komen, worden onderdeel van de Wijkcollectie.

Museum Rotterdam en Veldacademie

Tijdens dit programma werken we niet alleen samen met wijkbewoners, maar ook met andere organisaties uit de stad. Zo ook met Veldacademie, het onderzoeksbureau dat het programma 'Veerkrachtig Bospolder Tussendijken 2028' monitort. Als onderdeel van de monitor bekijken zij de sociale netwerken in de Verhalencafés. Dankzij de Wijkcollectie en de Verhalencafés haalt Veldacademie kennis op over hoe initiatieven in de wijk zich ontwikkelen en hoe individuele bewoners en gemeenschappen daarop reageren. De krachten worden gebundeld: Wij verzamelen en vertellen verhalen met bewoners, Veldacademie onderzoekt de inzichten die daarin schuilgaan.

Dankzij onderzoek van Veldacademie komen we er bijvoorbeeld achter dat het goed is om te investeren in gemeenschapsvorming. Het uitbreiden van sociale contacten en het versterken van een gevoel van binding draagt bij aan weerbare bewoners en een veerkrachtige wijk. De Wijkcollectie is hierbij een goed startpunt. Tijdens de Verhalencafés ontmoeten wijkbewoners elkaar en ontstaan er nieuwe relaties. Veldacademie kijkt of Verhalencafés bijdragen aan netwerkvorming en het ontwikkelen van talenten. Zoals het ondersteunen en inspireren van de bewoners om verhalen te vertellen en te schrijven. Zo verkennen we samen de potentie van kunst en cultuur als middel voor wijkontwikkeling.

Ontmoeting tijdens het Verhalencafé

Verhalencafés

.....

Wat is een Verhalencafé?

Tijdens een Verhalencafé vertellen mensen wat zij doen in, voor of met de wijk en hoe zij dat ervaren. Er is veel ruimte voor vragen en opmerkingen; het publiek doet echt mee. Mensen praten makkelijker met een hapje en drankje, daarom zorgen wij altijd dat er wat lekkers klaarstaat. Ook zijn er spoken word artiesten en muzikanten aanwezig die zorgen voor een sfeervolle avond. Het Verhalencafé geeft zo ook een podium aan lokale talenten. Het is een informele bijeenkomst waar mensen met elkaar in contact komen en kunnen praten over de verhalen die ze gehoord hebben. Tijdens Verhalencafés worden ook vaak nieuwe contacten gelegd en gekeken waar men kan samenwerken om initiatieven te versterken.

De verhalen in het Verhalencafé:

- spelen zich af in de wijk
- gaan over iets dat nu gebeurt
- dragen bij aan het samenleven in de wijk

De verhalen leveren vaak nieuwe inzichten op en zijn daardoor inspirerend.

Samen met bewoners schrijven we de verhalen op en bereiden we Verhalencafés voor.

Vind je
het spannend om iets
te vertellen aan publiek?
Je bent niet de enige, want
iedereen is zenuwachtig. We willen
je graag helpen en organiseren
hiervoor speciale bijeen-
komsten.

Verhalencafé BoTu

Op 12 december 2019 vond het eerste Verhalencafé plaats in Bospolder Tussendijken. De verhalen die men vertelt tijdens dit eerste Verhalencafé zijn de eerste onderdelen van de Wijkcollectie BoTu. Om dit te organiseren komen we meerdere malen samen met verschillende wijkbewoners. In totaal helpen tweeëntwintig mensen mee aan dit Verhalencafé, waarvan acht mensen aangeven dat ze ook in de toekomst mee willen denken over de Wijkcollectie. Zij vormen de Raad Wijkcollectie (zie pagina 14).

Tijdens dit eerste Verhalencafé worden er vijf verhalen verteld. De presentatie is in handen van wijkbewoonster Angela Renfurm en Nicole van Dijk van Museum Rotterdam. Er is een voordracht van spoken word artiest Wessel Klootwijk en mensen genieten van muziek van Betty Pietersz en Peter Wenk en van lekkere hapjes uit de keuken van VEC. In de leuk versierde zaal boven de bibliotheek in Pier 80, bezoeken 58 gasten dit Verhalencafé. Veldacademie is aanwezig om te onderzoeken. De uitkomsten van het onderzoek staan op pagina 16.

De Wijkcollectie van Bospolder Tussendijken telt op dit moment 5 verhalen over de wijk:

- #0001 **Open Hiring:** het verhaal van Dirck Slabbekorn van de Jumbo
- #0002 **Onwijze moeders:** het verhaal van Sahila El Barkany van de Valentijnschool
- #0003 **Bouwkeet:** het verhaal van Astrid Mennen en Angela Renfurm
- #0004 **De wijk als een muts:** het verhaal van Wilma van der Wilt van het Zelfregiehuis
- #0005 **Ontwikkelingen in de wijk:** het verhaal van Willem Beekhuizen over verdwenen initiatieven, door Wessel Klootwijk

Dit jaar zullen er nog meer Verhalencafés plaatsvinden in Bospolder Tussendijken*, waarbij iedere keer vijf verhalen aan bod komen. Tijdens het Verhalencafé op 12 december 2019 ontstaan er al veel nieuwe ideeën. Natuurlijk blijven we continu op zoek naar nieuwe verhalen.

Oproep

Heb jij een idee?

Laat het ons vooral weten. Stuur een mail naar: wijkcollectie@museumrotterdam.nl

Voordracht door Wessel Klootwijk

Andere wijken

Bospolder Tussendijken is de eerste wijk waar we de Wijkcollectie beginnen. Natuurlijk volgen andere wijken, bijvoorbeeld Hillesluis. Daar vond eind januari 2020 ook een Verhalencafé plaats met vier verhalen, waardoor daar ook een Wijkcollectie ontstaat.* Omdat wijken, net als mensen, van elkaar verschillen, is ook de vorm van de Verhalencafés afwijkend. Om dezelfde bijzondere ervaring te creëren, is er wel altijd een combinatie van verhalen, spoken word en muziek. Ook zijn er altijd lekkere hapjes en drankjes uit de wijk.

Optreden van Betty Pietersz

Wil je ook meedenken met de Raad Wijkcollectie?

Dat vinden we heel fijn!

Stuur een mail naar:

wijkcollectie@museumrotterdam.nl

Wil je op de hoogte blijven van alle Wijkcollectie-activiteiten?

Check dan onze facebookpagina op facebook.com/wijkcollectie

* De Wijkcollecties en Verhalencafés in Bospolder Tussendijken en andere wijken (ver)volgen als financiering dat toelaat.

De Wijkcollectie: Verhalen en foto's

.....

0001 Open Hiring: het verhaal van Dirck Slabbekorn van de Jumbo

Zijn Supermarkt is een mandje vol van alles uit de wijk

Hij geeft iedereen een baan - daarmee eerlijke kans - die bij hem solliciteert

Armoede thuis, is diefstal in de winkel

En wie steelt wordt op het matje geroepen

Niet voor een draai om de oren, maar voor een gesprek

Iemand die zelf zeer ernstig letsel heeft opgelopen door geweld van een winkeldief

Nu dieven in zijn winkel geen straf geeft, maar hulp, en daarmee hoop

- Wessel Klootwijk

Dirck Slabbekoorn zet zich als supermarktmanger in voor zijn wijk. Hij is ervan overtuigd dat mensen die stelen dit vaak uit noodzaak doen en een straf de problemen vergroot. Daarom helpt hij ze graag om met hun problemen om te gaan.

Dirck heeft jarenlang in allerlei winkels gewerkt en te maken gehad met criminaliteit en andere problemen. Hierdoor is hij bewuster gaan leven en kijkt hij anders naar de mensen.

Dirck doet aan *open hiring*. Dirck: "Dat betekent dat ik iedereen aanneem die bij mij solliciteert. Ik zeg altijd 'van harte welkom bij Jumbo, je bent bij deze aangenomen'. Ik heb één gedachte en dat is: Het is niet aan mij om op basis van mijn waarneming jou te beoordelen."

In zijn winkel is maar een beperkt aantal arbeidsplaatsen, maar ook mensen die normaal gesproken niet durven te solliciteren, krijgen bij hem een baan. Dirck: "Waar je ook vandaan komt, iedereen hoort dezelfde behandeling te krijgen. Ik zie mijn winkel als de wijk, dus als thuis."

"Armoede is een enorm probleem, met diefstal als droeve uiting", zegt Dirck. "Veel mensen stelen niet omdat ze dat willen. Ze stelen uit noodzaak, om te overleven – bijvoorbeeld moeders die hun kinderen eten willen geven. Ik zie dat mensen niet altijd rond kunnen komen. Een grote groep mensen heeft moeite het huishoudboekje sluitend te krijgen want boodschappen doen is kostbaar".

"IK ZEG ALTIJD: VAN HARTE WELKOM BIJ JUMBO, JE BENT BIJ DEZE AANGENOMEN"

Dirck heeft een plan geschreven om winkeldiefstal anders aan te pakken. Samen met politie en gemeente is een werkwijze ontwikkeld waardoor er anders gewerkt kan worden. Een winkeldief die niet eerder is aangehouden voor diefstal, een zogeheten *first offender*, krijgt zorg i.p.v. straf.

Het is het doel van Dirck om andere mensen te inspireren hetzelfde te doen: "Ik geef presentaties bij verschillende bedrijven. Ook geef ik interviews over open hiring en armoede in de wijk en hoe wij hiermee om kunnen gaan."

0002 Onwijze Moeders: het verhaal van Sahila El Barkany van de Valentijnschool

*Kwam op haar 5^e in Nederland vanuit
Marokko*

Haar moeder sociaal geïsoleerd

*Sahila zet zich inmiddels al 20 jaar in voor de
Valentijnschool en daarmee de wijk*

Met taalonderwijs helpt ze kinderen

*En de Onwijze Moeders voor ouder-
betrokkenheid*

Want ouders zijn voeding voor kinderen

*En daarmee een toekomstig veilige en
weerbare wijk*

- Wessel Klootwijk

Sahila El Barkany

Sahila is al twintig jaar een bekendheid op de Valentijnschool. Als medewerker ouderbetrokkenheid organiseert ze talloze activiteiten, met name gericht op de moeders van de kinderen op school. Met het initiatief Onwijze Moeders, wat ze samen organiseert met politieagent Marco den Dunnen, brengt ze maandelijks ouders bijeen voor themavoorlichting en kennisdeling.

Onwijze Moeders start oorspronkelijk als politieconcept in Overschie; in een buurthuis praten moeders over de jongeren uit de wijk. Sahila introduceert Onwijze Moeders vervolgens in de ouderkamer van de Valentijnschool in

Bospolder Tussendijken. Sahila: "Op deze manier gaan we preventief te werk want voorkomen is beter dan genezen. We moeten zorgen dat ouders weten wat er speelt bij hun kinderen en welke bedreigingen er kunnen zijn."

Inmiddels is Onwijze Moeders uitgegroeid tot een begrip. Elke maand komen de Onwijze Moeders samen om te praten over de veiligheid in de wijk, de kinderen en de bewoners. Sahila: "Onze kinderen hebben recht op een veilige toekomst, en wij als ouders zijn verplicht om die veilige toekomst te creëren."

Tijdens de bijeenkomsten wordt gesproken over alles wat te maken heeft met veiligheid. De politie is aanwezig en geeft voorlichting over onderwerpen zoals drugscriminaliteit, geweld, radicalisering, sexting en exposing. Sahila: "De Onwijze Moeders krijgen kennis van wat er in de samenleving gebeurt en kunnen tijdens deze bijeenkomsten in gesprek gaan met elkaar en met verschillende instanties als ze hulpvragen hebben."

Sahila: "De school is een fijne plek voor dit soort bijeenkomsten. Het is makkelijk, vertrouwd, veilig en laagdrempelig. Hierdoor durven mensen elkaar aan te spreken en hun mening te uiten. Mensen gaan in gesprek met elkaar en niet tegen elkaar. Ik heb de quote van iemand anders, maar ik gebruik hem veel: *individueel zijn we een druppel, samen zijn we een oceaan*. De moeders leren van mij, maar ik leer ook van hen."

"DE MOEDERS LEREN VAN MIJ, MAAR IK LEER OOK VAN HEN"

Sahila (rechts) in gesprek met ouders

0003 **Bouwkeet: het verhaal van Astrid Mennen en Angela Renfurm**

Ook Bouwkeet bouwt met de wijk mee

*Kansarmen worden verrijkt, probeert van
1 + 1 meer te maken dan 2*

*Niet alleen mensen dingen leren met de
handen*

Hier bouwen ze samen als een fundamens

Een basis van maatschappelijke banden

- Wessel Klootwijk

Bouwkeet is een makerspace en zet 'maken' in als middel om jongeren uit BoTu kansen te bieden. Jongeren leren hier concrete vaardigheden als zagen, naaien en programmeren en daarbij leren ze samenwerken, niet opgeven wanneer iets niet lukt en ontdekken ze hun creativiteit. Bouwkeet biedt jongeren in de wijk een plek waar ze hun thuissituatie even los kunnen laten, waar zij zichzelf mogen zijn en waar iedereen gelijk is. Bouwkeet werkt samen met alle basisscholen in de wijk en er zijn programma's voor kinderen tussen 10 en 15 jaar en volwassenen.

Tijdens het Verhalencafé op 12 december 2019 vertellen twee medewerkers van Bouwkeet hun verhaal.

Angela Renfurm is geboren in Spangen en bijna 22 jaar woonachtig in Bospolder, Delfshaven. Sinds 1 jaar is ze in dienst van Bouwkeet, als Medewerker Ontvangst. "Ik ben trots om een onderdeel te zijn van een wijk waar veel kracht en talent is."

In 2011 zit Angela zonder werk en besluit ze om vrijwilligerswerk te gaan doen. Angela: "Totdat ik werkloos raakte, woonde ik wel in de wijk, maar LEEFDE er niet in en hier wilde ik verandering in brengen." Ze doet mee met *Keep It Clean Day* in Park 1943, een jaarlijks schoonmaakevenement, wordt lid van Parkraad 1943 waar ze inmiddels de laatste jaren ook voorzitter is. Angela heeft veel contact met Tonny van Sommeren van De Buitenboel die later

Zelfregiehuis Delfshaven opricht. Ze raakt geïnspireerd door de doelstellingen hiervan. Angela: "Ik was al bezig met zelfregie over mijn leven, maar dat werd nu alleen maar versterkt."

Door haar steeds grotere netwerk krijgt ze in 2018 haar eerste baan als Facility Manager bij Jong Delfshaven. Een jaar later solliciteert ze bij Bouwkeet en wordt ze aangenomen. Angela: "Toeval bestaat niet. Iedere persoon die ik ben tegengekomen is onderdeel van mijn proces en leven geweest. Ik koester ze allemaal. Ik ben trots op mezelf en de kracht, het talent én de gunfactor in BoTu."

"IK BEN TROTS OM EEN ONDERDEEL TE ZIJN VAN EEN WIJK WAAR VEEL KRACHT EN TALENT IS"

Astrid Mennen, woont sinds 2010 in de wijk, is als vrijwilliger bij Bouwkeet binnengekomen en heeft nu een vaste aanstelling als workshopbegeleider en werkplaatsbeheerder van de keramiekwerkplaats.

Na haar studie in Rotterdam kwam ze door de slechte economie tijdelijk thuis te zitten. Astrid: "Je begint vol goede moed met solliciteren, maar bij continue teleurstellingen gaat je zelfvertrouwen achteruit en je wereld wordt heel klein."

Op een dag stapt ze binnen bij het toekomstige pand van Bouwkeet en stelt ze voor om textielworkshops te geven. Al snel krijgt ze een andere rol, waaronder het organiseren van de feestelijke opening en andere workshops. Astrid: "Ik beheer nu de keramiekwerkplaats. Voor Bouwkeet had ik nog nooit met klei gewerkt, maar ik heb mij hier ontwikkeld als keramist."

Astrid: "Mijn leven is enorm veranderd. Als je geen werk hebt, wordt je kern aangetast. Bouwkeet heeft mij een plek gegeven waar ik als mens kon groeien. Het heeft me mijn gevoel van eigenwaarde teruggegeven."

Angela Renfurm (links) en Astrid Mennen (rechts)

0004 De wijk als een muts: het verhaal van Wilma van der Wilt van het Zelfregiehuis

Zelfregiehuis

staat voor - het betrekken van bewoners bij - de wijk, en faciliteren in diens ontwikkeling

Als Zelfregiehuis over filmmaken gaat waar de wijk en de bewoner centraal in staat

Dan wordt de bewoner, ook wel acteur, hier gemaakt tot regisseur van diens eigen ontwikkeling

Het Zelfregiehuis faciliteert eigen groei 'slechts' als regieassistent

Een film van je eigen leven hoeft niet te voldoen aan verwachting

Van een ander, zolang je er zelf maar tevreden mee bent zoals je bent

- Wessel Klootwijk

Het Zelfregiehuis Delfshaven is een plek waar mensen meer grip kunnen krijgen op hun leven. Volgens Wilma van der Wilt, die samen met Tonny van Sommeren verantwoordelijk is voor het Zelfregiehuis, is deze plek van iedereen.

Wilma: "Wij proberen mensen zoveel mogelijk te motiveren om stappen te zetten in hun leven. Dat kan zijn met afvallen, werk zoeken, leren koken, budgetteren of onder de mensen komen. Het gaat erom dat zij meer grip op hun leven krijgen, wij noemen dat positieve gezondheid."

"HET IS HIER NIET ZITTEN EN ZWAARMOEDIG KOFFIE DRINKEN, HET IS HIER MET Z'N ALLEN WAT DOEN!"

In het Zelfregiehuis kan iedereen meedoen en aansluiten. De activiteiten worden bedacht door de bewoners zelf, er gebeurt echt van alles. Wilma: "Het is hier niet zitten en zwaarmoedig koffiedrinken, het is hier met z'n allen wat doen!"

Zo komen op donderdag de Brei-oma's in het Zelfregiehuis om te breien en haken voor de Roparun. Zij komen al jaren bij elkaar om te handwerken, sommigen al sinds 1999. Eerst bij het Vrouwencentrum in Bospolder Tussendijken en nu in het Zelfregiehuis. Sinds 2017 breien de Brei-oma's mutsen voor sponsoring van de Roparun. Wilma vergelijkt de wijk met een muts: "Een muts brengt warmte en geborgenheid. Dat is een beetje hetzelfde als de wijk."

Volgens Wilma is zelfregie ook grip krijgen op je wijk en de buurt. Ze motiveert daarom de bewoners om bezig te zijn met hun wijk. Wilma: "Wij helpen bijvoorbeeld met het aanvragen van een wijkinitiatief of denken mee met een plan. Ook als mensen een klacht hebben, kijken we samen wat we eraan kunnen doen. Veel mensen zeggen namelijk: 'de wijk overkomt mij', maar dat is niet waar, 'jij overkomt de wijk'."

Tonny van Sommeren (links) en Wilma van der Wilt (rechts)

0005 Ontwikkelingen in de wijk: het verhaal van Willem Beekhuizen over verdwenen initiatieven door Wessel Klootwijk

Willem Beekhuizen woont sinds 1976 in Delfshaven en is sinds 1997 actief in de wijk als opbouwmedewerker. "Hierdoor heb ik veel initiatieven van bewoners geboren zien worden en, minstens even belangrijk, inzicht gekregen in de achtergrond van de ideeën. De meeste van deze initiatieven zijn niet meer terug te vinden in het hedendaagse straatbeeld maar hebben wel bijgedragen aan de sociale structuren in de wijk."

Willem vindt het zonde dat er vaak niet voldoende financiële ondersteuning kan worden gevonden om goede initiatieven blijvend in de wijk te houden. Gelukkig bouwen de nieuwe initiatieven voort op de activiteiten uit het verleden.

Spoken word artiest **Wessel Klootwijk** vertelt tijdens het Verhalencafé over een aantal van deze verdwenen initiatieven. Wessel: 'Elk verhaal is voortgebouwd op andere verhalen als voedingsbodem. Niets ontstaat zomaar. Daarom dienen grondleggende verhalen ook een plek te krijgen, omdat zij een plaats achterlaten waar weer nieuwe verhalen kunnen groeien.'

Hiernaast twee voorbeelden van deze verdwenen initiatieven.

DAKPARK

Wim Ruiters zag in een verlaten rangeerterrein een dijkverhoging voor meer groen, bewoners bijeenkomsten met een buurthuis en een plek voor ontmoeting van elkaar. Om te visualiseren wat hij voor zich zag, plaatste hij grote emmers met palen van circa 8 meter hoog over de lengte van wat nu het Dakpark is.

Later werd dit Dakpark steeds minder van de bewoners omdat de uitvoering zo omvangrijk werd, dat het door grote partijen is overgenomen. Inmiddels was er geen geld meer voor de Vrienden van het Dakpark, enkel voor 'ontwikkelaars en uitbaters van het Dakpark'.

Niet meer van bewoners, wel nog vóór bewoners. Het gebruik ervan is groots en fantastisch; een verrijking van de (rand van) de wijk. Zonder een paar emmers met palen misschien wel nooit ontstaan. Dus hoe erg is het dat bewonersinitiatieven overgenomen worden door het grote kapitaal?

Hopelijk denk je hier eens aan wanneer je de palen op het park ziet met in de avond blauwe puntjes op de top.

PROEFPARK DE PUNT, 2004 - februari 2020

Rini Biemans en Karin Keijzer van Creatief Beheer brachten bewoners bijeen op plekken van groen, die de sociale structuur van de wijk liet zien. Het vastgoed zag er brood in zodat de Punt nu moet wijken voor middensegment woningen.

Het nieuwbouwproject The Hudsons werkt wel degelijk met bewoners en –betrokkenheid zoals is te lezen op de website. Hier spreken zij over: 'mensen uit Bospolder die op zoek zijn naar een groter huis, hierin kunnen zij doorgroeien wat tot op heden niet kan, diversiteit van de wijk die een plek krijgt/ houdt, pleintjes en vergroening door stroken en verbindingen'.

Maar 'pleintjes en groenstroken' wegen niet op tegen de voorheen 15.000 m² groen en de sociaal maatschappelijke functie. Proefpark de Punt is gemaakt en achtergelaten. We ontwikkelen door met dit dilemma: De een z'n proeftuin is de ander z'n brood tegenover nieuwe woningen waar nieuwe wijkbewoners nieuwe verhalen kunnen gaan maken.

Dirck Slabbekoorn met medewerkers

Wilma van der Wilt (links) en Tonny van Sommeren (tweede van rechts) van het Zelfregiehuus

Wijkwandeling

.....

*Ik loop in een wijk met soms kleine
Soms grote ramen met gesloten gordijnen
Herfstige bomen door kunststof kozijnen
Hoge noden in beknopte kwatrijnen*

*Door een kier zie ik een leven
Maar wie leeft hier?
Soms door een luik een werelds geluid
Een kandelaar versiert
Maar wie het gezicht draagt
Van wie om licht vraagt
Blijft nog even uit...*

*Ik loop de straat uit bij Dirk om de hoek
Een man tegemoet
Hij is geen man
Van 3 letters
Geen mens
Geen wezen
Geen iemand
Geen buurman
Een medemens van
Een bol die wij wel aardig thuis noemen*

*Op de Schiedamseweg wandelt een vrouw
Zij is geen vrouw
Zij is in alles een vrouw
Nog meer dan ik weet, ze is een bron
Een zon die haar weg vindt op aarde
Ik kan haar met bloot oog intussen ontwaren
Maar blijft een onontdekt hemellichaam*

*Bestaande uit licht en adem bebossing
Van trots, een kust, een waterziel
Een zeil dat tot haar hart beviel
En zoals eenieder met klem
Op zoek naar verlossing*

*Bij de markt struint een kind
Zich in de gloren tussen
Avond en ochtend bevindt
Kansen afvraagt wie hem
Of haar weer verder draagt
Maar de tijd niet opgeeft eer het wint*

*De kleding is donker, de ogen stralen
Uit de handen stromen verhalen*

Die op een databank worden gezet
En kan op deze wijze straks het leven betalen

Voor moeder natuur een familielid
Een man een vrouw een kind
Zo nu wij, zijn jij en ik, samen meer
Dan alle letters vormen uit elk alfabet
Elk groter dan een wereld van taal
De gemeenschappelijke deler van valuta:
Verhaal

Zie hier met 8 miljard mensen op aarde
Oogt het individu als een zandkorrel misschien
Stelt u zich eens voor
Wanneer zand op deze planeet
Van woestijnen en stranden aan zee
Vliegen tegelijk naar een hoogte
Een kilometer of twee
Ontbrandt aldaar tot levenslang licht
Dan zijn wij als kleine dieren samen
De mooisten van donkere nachten
Universele prachten die verder reiken
Dan menselijk zicht

Wij samengesteld vormen van sterren één beeld
Nooit wijzen naar, maar organisch geheel
Nooit tegenstrijden, maar geallieerd
Nooit meer betweten, enkel dat u mij leert

Verhalen geven
Verhalen leven
Doorgeven
is overleven
Verhalen omarmen
We dienen te dragen
Het schudden van handen
Met hen die niet graag praten
Durf open naar een stem te vragen
Zij die hun verhaal niet graag laten zien
Open het gordijn iets vaker misschien
Want waar hoofdzakelijk schaduw ligt
Schijnt minstens een stukje zon
Zo is elke nacht verbonden
Waarmee de dag begon

Dus begin
Zet die stap en maak een zin
Dan praten wij het woord
Van eenzaam tot een-zijn
Van tegenstrijd tot eenheid
Iemands kind tot eensgezind

We zijn allen die man die vrouw het kind
Allen een museum,
Allen vandaags gezicht

Zonder zon bestonden wij niet
Dus straal wanneer
Je hen weer ziet
Zie, hoor, luister
Anders bestond dit niet

Was geschreven
man, vrouw, kind

- Wessel Klootwijk

Dankwoord door Wessel

dank u, inwoner van BOTU of werker hierin,
medemens, ster van de wijk, verhalenbezitter,
leven in het Museum Rotterdam, iedereen die
haar of zijn verhaal vastlegt of deelt of dat al
heeft gedaan, en iedereen die ik niet
genoemd heb, zonder wie wij hier niet
hadden gestaan

Bezoekers van het Verhalencafé BoTu

Raad Wijkcollectie BoTu

.....

De Raad Wijkcollectie BoTu bestaat op dit moment uit de volgende personen:

Gino van Weenen woont al ruim tien jaar in Bospolder Tussendijken. Als kunsteducator werkt hij onder andere voor Theater Rotterdam en andere musea. Ook is hij schrijver en laat hij zich inspireren door de inwoners en plekken van de stad, en in het bijzonder de wijk Bospolder Tussendijken.

Twee aspecten van de wijk die hij aantrekkelijk vindt, zijn de levendigheid en verbondenheid. Gino vindt dat de mensen die dit mogelijk maken meer aandacht moeten krijgen.

"Via poëzie, literatuur, beeldende kunst en theater probeer ik mensen mee te nemen naar nieuwe inzichten"

Pim Roggeveen werkt bij Bouwkeet als freelance marketing- en communicatieprofessional. Hij vindt het belangrijk om mee te denken over de Wijkcollectie, omdat een stad wordt gedragen door haar inwoners.

Hij noemt de saamhorigheid en samenwerking in verschillende wijken een essentieel onderdeel daarvan.

"De verhalen van wijken en inwoners mogen we niet vergeten!"

Renée Marcelis is programmaleider bij Bouwkeet – een openbare werkplaats voor iedereen in de buurt, maar vooral voor jongeren van 10 tot 15 jaar. Het is dé sociale makerspace van Bospolder-Tussendijken.

Volgens Renée is BoTu volop in beweging. Ze vindt het belangrijk om met de Wijkcollectie extra aandacht te schenken aan de wijk. Met name de geweldige betrokkenheid en de vele initiatieven versterken de wijk.

"Onze wijk heeft een geweldige betrokkenheid en alle initiatieven versterken het enorm"

Willem Beekhuizen woont sinds 1976 in de wijk en werkt al jaren als opbouwwerker in Delfshaven. Hij is betrokken bij Beekhuizen Bindt, Wijkplatform Delfshaven Zuid en Firma Delfshaven.

Willem heeft veel initiatieven van bewoners geboren zien worden en, misschien even belangrijk, inzicht gekregen in de achtergrond hiervan. Veel van deze initiatieven zijn niet meer terug te vinden in het straatbeeld, maar hebben wel bijgedragen aan de sociale structuren in de wijk.

"Alles waar we nu mee bezig zijn, is ooit door onze voorgangers gestart. We boorduren voort op wat zij zijn begonnen"

Tonny van Sommeren voelt zich erg verbonden met de wijk en heeft hier haar eigen geschiedenis. In 1999 start zij haar eerste community-art project in de Haringpakkersstraat, waar zij gastvrij onthaald wordt door het Vrouwencentrum Delfshaven.

Tegenwoordig is ze nog steeds bezig met de community in Zelfregiehuis Delfshaven en met De Buitenboel in Park 1943. Ze is razend trots op het gemeenschapsgevoel dat hier heerst – vaak onopgemerkt, achter de voordeur.

“Met de Wijkcollectie kunnen we de verbondenheid laten zien die er al is én nieuwe verbindingen tot stand brengen”

Wilma van der Wilt woont net over de brug, ‘naast’ de wijk en kent de wijk daardoor goed. Ze heeft een eigen bedrijf, Outofftone, en werkt bij het Zelfregiehuis Delfshaven als coördinator/regieassistent.

Volgens Wilma moet je mooie dingen koesteren, maar misschien nog wel belangrijker: de mooie mensen die deze dingen mogelijk maken. Daarom denkt ze graag mee over de Wijkcollectie.

“Mooie dingen moet je koesteren, en vooral de mooie mensen”

Sándor Csenki woont sinds 2019 in BoTu. Hij wil graag kennismaken met de wijk, maar ook iets terugdoen. Hij doet mee aan Social Impact by Design, een programma van Veerkrachtig BoTu. Via dit programma komt hij terecht bij WijkEnergieWerkt, een initiatief voor het verduurzamen van woningen. Ook is hij lid van de BoTu12 bewonersgroep.

Alles wat Sándor doet in de wijk, staat voor hem centraal om de mensen en de wijk te leren kennen. Met de Wijkcollectie wil hij graag die mensen bereiken die je normaal gesproken niet ziet.

“Er zijn veel initiatieven en aardige mensen in de wijk waar ik gelijk een connectie mee kreeg”

Madelon Stoele is antropoloog, journalist, tekstschrijver en werkte als sociaalwetenschappelijk onderzoeker. Vijf jaar geleden startte ze via Delfshaven Coöperatie met Studio Delfshaven, een centrale plek in Schans-Watergeus voor wijkcommunicatie en ontmoeting. Madelon schrijft veel voor de wijk en is onder andere betrokken bij Delfshaven Coöperatie, Zorgvrijstaat, het BoTu redactieteam en Delfshaven Lokaal.

Haar hart gaat vooral sneller kloppen bij mooie, persoonlijke verhalen van ‘echte’ mensen, en daarom denkt zij graag mee over de Wijkcollectie.

“Ik probeer altijd informatie uit verschillende netwerken met elkaar te verbinden”

Resultatenonderzoek Veldacademie

12 december 2019

.....

Het Verhalencafé is een vindplaats voor sociale netwerken binnen BoTu en een goede plek voor actieonderzoek. Dit is onderzoek waarbij niet alleen wordt onderzocht, maar waarbij ook een actie wordt uitgevoerd om verandering te stimuleren. Bij het Verhalencafé worden nieuwe verbindingen gelegd, bestaande relaties versterkt én daar wordt kennis over opgehaald. Door middel van documenteren, observeren en interviewen worden inzichten verzameld over de sociale netwerken van bezoekers en vertellers. Het uiteindelijke doel is om de ontwikkeling van deze netwerken in het gebied te documenteren en ook bij te dragen aan het versterken daarvan.

Uit de resultaten bleek dat het merendeel van de bezoekers al betrokken was bij wijkontwikkeling in Bospolder Tussendijken.

Het Verhalencafé in Pier 80 werd vooral beschreven als een verbindende en inspirerende avond.

Of het Verhalencafé zelf bijdraagt aan netwerkvorming is nog te vroeg om te concluderen. Dat zal blijken door Verhalencafés in de toekomst op vergelijkbare manier te onderzoeken. Bijvoorbeeld door te kijken of bezoekers vaker terugkomen naar het Verhalencafé, of er nieuwe verbindingen worden gelegd en relaties opgebouwd. Het is ook van belang te weten hoe dit werkt op een andere locatie en met andere vertellers. Wellicht dat er dan op termijn patronen te herkennen zijn.

In het eerste Verhalencafé viel op hoe belangrijk het is om vertrouwen te hebben in jezelf en in de ander. Astrid won via de Bouwkeet het vertrouwen in zichzelf terug door zich daar te kunnen ontwikkelen van vrijwilliger naar betaalde kracht. De lokale supermarkt geeft vanaf het eerste contact vertrouwen in de ander door iedereen een baan aan te bieden, zonder vooroordelen en ongeacht het verleden. In beide verhalen staat vertrouwen centraal als uitgangspunt voor verbinding.

Via het verbinden van touwtjes aan spijkertjes op een houten bord werden de opgehaalde resultaten direct gedeeld met de bezoekers.

Colofon

.....

www.museumrotterdam.nl

www.veldacademie.nl

tekst

Nicole van Dijk, Marthe van Gils (p. 16)

tekstredactie

Tekstbureau Babble – Claire van Berkum

coördinatie en beeldredactie

Mariette van der Elburg

interviews

Eveliëne Tiebosch en Marijke Gips

fotografie

Florian Braakman m.u.v.:

p. 2 links Erik van den Akker

p. 2 rechts Wijnand Groenen

p. 14 lb, rb, lo Marijke Gips

p. 15 lb, lo, ro Marijke Gips

vormgeving

Lotl Design - Marlies Bouman

drukker

Veenman⁺

© Museum Rotterdam, 2020

